

INNSPILL TIL INNTEKTSUTVALGET – INNTEKTSREGULERING I LANDBRUKET

Det grunnleggende problemet til landbruket er at prisen på landbruksvarer er prisregulert gjennom målprisene. Målprisene reflekterer ikke økte løpende kostnader og nye myndighetskrav som krever store investeringer. Dette kombinert med driveplikt for landbrukseiendommer gjør situasjonen for den enkelte bonde umulig.

I forbindelse med nye krav til landbruket må tiltakets kapital- og kostnadseffekt kartlegges og målprisen justeres tilsvarende. De siste 20 årene har landbruket fått en rekke nye krav til forbedringer i dyrevelferd, redusert miljøpåvirkning og bedre HMS. Alle kravene fører til økte kostnader og omfattende investeringer på toppen av ordinær slitasje. Nye krav innføres alltid uten at målprisen justeres tilsvarende. Dermed medfører kravene et direkte tap for den enkelte bonde.

Full regnskapsplikt for landbruket bør innføres for å synliggjøre kostnadsnivået. I dag føres det bare skatteregnskap for landbruket. Siden de fleste gårdsbruk som har gjort store investeringer har negativt eller nesten negativt resultat justeres avskrivningene ned til kunstig lave nivåer. Dette for å spare fradraget til fremtidig potensiell skattbar inntekt. Konsekvensen er at inntektene i landbruket overrapporteres, de er egentlig lavere enn slik de fremstår i offisielle tall.

Landbruket mangler timeføring. Dyrehold krever døgntilsvarende tilsyn, både i praksis og i henhold til dyrevelferdsloven. I normale virksomheter opererer en gjerne med sovendevakt, helgevakt og kveldsvakt. Dette reflekteres i timesatser og timeføring. I landbruket er dette fraværende. En fører ikke timene noe sted og en får ikke betalt for timene. I tillegg utføres mye ubetalt arbeid av pensjonerte foreldre, svigerforeldre, ektefelle, barn og søsken for å få driften til å gå rundt.

Myndighetene bør basere inntektsreguleringen på et økonomisk modellbruk. Gjerne flere modellbruk med forskjellige driftsformer, geografiske plasseringer og størrelser. Modellbrukene bør reflektere det kapitalbehovet, kostnadsnivå, timebehov og timesats myndighetene sine generelle krav til landbruket medfører.

Strømnettselskapene driver i dag monopolvirksomhet og er regulert gjennom et såkalt inntektsrammesystem. Denne inntektsrammen danner grunnlaget for nettleien. For strømnettselskapene innebærer dette en kapitalavkastning og automatisk regulering av inntektene ved økte kostnader. En slik modell, med tilpasninger til landbruket, kunne vært en god modell for landbruket i Norge.

En regulering basert på strømnettselskapene sin modell ville også gjort det unødvendig å reforhandle alle rammebetingelsene for landbruket hvert år. En kunne bare forhandlet om timesatsen en skal legge inn i regnestykket. Nåværende årlige forhandlinger innebærer både unødvendig politisk risiko for den enkelte bonde og unødvendig omdømmerisiko for myndighetene.